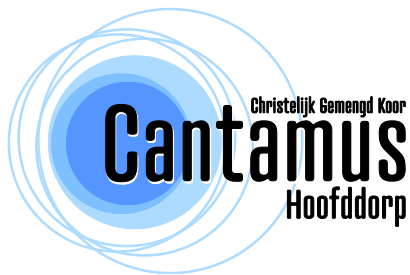

DoReMi

Mededelingenblad van het
Christelijk Gemengd Koor
"CANTAMUS"

jaargang 39 december 2018

Redactie: **Lidy van der Lichte**

doremi@cantamus.nl

In dit nummer o.a.:

- *Mendelssohn en Psalm 42*
- *Vacature muziekcommissaris*
- *Over de bric-à-brac markt*
- *... en nog veel meer*

Agenda

<u>Datum</u>	<u>Activiteit</u>
18 december	Voor wie wil: meezingen in Bornholm Om tien uur staat de koffie klaar
27 dec. en 3 jan.	Geen repetitie
19 januari	Sluitingsdatum kopij DoReMi
27 januari	Zondagmiddag: Dialoog in Muziek Marktpleinkerk
19 februari	Jaarlijkse algemene ledenvergadering (dinsdagavond, aanvang 20.30 uur)
22 maart	Generale repetitie De Rank, Nieuw-Venep
23 maart	Passieconcert St John Passion De Rank, Nieuw-Venep
31 maart	Zondagmiddag: klein Passieconcert in Alverna
13 juli	Lunchconcert in de Bavo, Haarlem
27 oktober	Zingen in de Marktpleinkerk

Van de redactie

We zitten middenin de donkere dagen voor kerst. Buiten stormt het, de regen klettert tegen de ramen. Maar je ziet steeds meer lichtjes verschijnen in het straatbeeld. Wat een gezellige tijd weer! We zijn op de donderdagavond alleen maar met passiemuziek bezig terwijl de adventstijd allang is aangebroken. Op 18 december zijn we welkom in Verpleeghuis Bornholm. Geen officieel optreden maar wel fijn om zo toch even met kerstmuziek bezig te zijn.

Coen Reemer heeft een uitgebreid verhaal geschreven over Felix Mendelssohn Bartholdy. Mendelssohn werd maar 38 jaar oud maar wat heeft hij veel prachtige muziek achtergelaten!

Willemia blikt nog even terug op de bric-à-brac markt. Wat Anneke trouwens ook doet op haar eigen wijze ☺.

Op Agatha's oproep voor nieuwe koffieschenkers hebben drie dames gereageerd. Fijn dat er altijd weer mensen opstaan die een taak op zich willen nemen.

In de agenda vindt u nu reeds de datum voor de jaarvergadering. Noteert u dit vast in uw eigen agenda? Komt allen, het is belangrijk. Zie het stukje van Hans en Hanny in deze DoReMi!

Ik wens u allen vreedevolle kerstdagen en een goede start van het nieuwe jaar!

Hartelijke groet,

Lidy

Van de voorzitter

Beste koorleden,

Het is inmiddels al december en er zijn enkele maanden voorbij sinds ik voorzitter ben geworden. Welnu, het begint te wennen. In het begin vond ik het wel pittig; veel veranderingen wat betreft de leden en ook het zoeken naar geschikte en beschikbare solisten was wel spannend.

Inmiddels is er veel geregeld en afgesproken en dat geeft mij een goed gevoel. Het is leuk om met de andere bestuursleden te overleggen en afspraken te maken, volgens mij een geweldige samenwerking! Ik ontdek steeds meer hoe alles in zijn werk gaat. Wat wordt er veel gedaan in een bestuur, zo gaan we nu al weer beginnen met het plannen van het concert in 2020.... het lijkt nog zo ver weg. Maar als we het passieconcert achter de rug hebben, zal er weer geoefend worden voor iets nieuws en daarvoor is een plan nodig.

We willen, als bestuur, jullie in de nabije toekomst inzicht geven in de planning van de bestuursvergaderingen. Dat betekent ook dat jullie dan agendapunten kunnen voorstellen van zaken die jullie belangrijk vinden. Later zal dan ook een verslag van de notulen voor jullie beschikbaar zijn. Hoe we dat precies gaan doen, wordt nog bekeken. Misschien via een Flits en/of via een inlogpagina voor de leden op de website. Nadere informatie volgt.

Hartelijke groet,

Annelies

Van de schrijvert

Hierna nog één repetitie en we vliegen het jaar weer uit. Maar we blijven vliegen... naar 23 maart. De tijd vliegt ook. Spannend allemaal weer.

Wat hebben we een geluk dat we onze muziek zo van onze PC of tablet of CD af kunnen lezen. Mooi, maar een beetje sfeerloos. Kan niet anders, het is geen mens die ons de muziek aanleert. Nee, je kunt gewoon ter compensatie iedere donderdag naar het Brandpunt komen, daar is Una die het ons voorzingt, en hoe. De mannen zingen een beetje “gewelddadig” (machogedrag) de sopraandames moeten vaak een treetje hoger, oh oh.

Bric en Brac. Willemia heeft daar haar stempel op gezet en we waren erg blij met de opbrengst. Carla weet dat precies. Wat waren er lekkere taarten gebakken enz. Boeken, boeken en nog eens boeken en CD's. hele series zeg. En shawls. Voor ieder een passend dessin.

Ik heb een paar leuke dingen gekocht. Oude kinderboekjes waar ik zo mee naar Tussen Kunst en Kitsch kan gaan. Twee spiegels met kaarsenhouders, die naar zeggen ook mee kunnen. En... dit wil ik jullie niet onthouden... Een set ledverlichting met afstandsbediening. Ik wilde wel eens een andere kijk op dingen krijgen door een betere lichtinval. Goed, set uit de doos en effe kijken. Afstandsbediening... 2 AAA batterijen. De zes ronde dingen worden pas verlichting als je er bij ieder 3 AAA batterijen in stopt. Opgeteld 20 batterijen.

Dus, naar Action, daar is zo iets nog te betalen. Nou, monteer alles maar. Druk op de knop en... Er Zij Licht en er was geen Licht. Miserere, miserere. Okay, moet je maar niet voor een duppie eerste rang willen zitten. Om deze dingen kan ik wel lachen hoor. Maar ik ga met de Kerst toch maar een gewone lucifer houden bij de kaarsen met spiegel. Succes verzekerd.

Als we 10 januari bij elkaar komen heeft een ieder al menige proosttoest op het nieuwe jaar achter de rug, dus wij gaan gewoon zingen.

Ik wens alle leden, in het bijzonder de leden die even niet kunnen komen, fijne kerstdagen en een goed begin van 2019.

Anneke.

Afscheid van Riet

Langs deze weg wil ik graag nog even afscheid van jullie nemen. Ik zong bijna 5 jaar bij Cantamus en heb erg genoten van de muziek en de sociale contacten. Ik mis het zingen en jullie wel.

Ik had even tijd nodig dit afscheid te verwerken. Zowel voor jullie als voor mij was dit toch vrij plotseling en niet mijn intentie. Maar op een bepaald moment was dit toch het meest verstandige besluit.

Ik wens jullie allemaal veel inspiratie en zangplezier al repeterend naar de uitvoering. Opdat het een heel mooi concert mag worden! Ik heb altijd veel bewondering gehad voor het bestuur. Hun inzet en moeite er meer van te maken dan zingen alleen. Ook Una mijn complimenten zoals ze met het koor repeteert en een stuk vorm geeft.

Het ga jullie goed zowel privé als zingend!
Goede feestdagen en een hartelijke groet,

Riet Zuurveen

Van de muziekcommissaris

Beste koorleden,

Na een termijn als muziekcommissaris te hebben gefunctioneerd, hebben Hans en ik (Hanny), na lang nadenken, het besluit genomen om ons niet voor een nieuw termijn herkiesbaar te stellen.

We willen jullie allemaal bedanken voor het vertrouwen in ons en... we blijven gewoon zingen.

Er is nu natuurlijk wel een vacature voor een nieuwe muziekcommissaris dus.... denk er over na en geef je op bij een van de bestuursleden, zodat bij de jaarvergadering de nieuwe muziekcommissaris kan worden voorgesteld.

Rest ons nog om iedereen fijne feestdagen te wensen en een goed en gezond nieuwjaar.

Hartelijke groeten,

Hans en Hanny

Bric-à-Brac 15 november 2018

Geachte Canta-mussen,

Wat een leuk succes voor de kas van ons koor: ruim € 380!

Maar vooral de medewerking van zoveel koorleden, die met tassen vol interessante spullen naar het Brandpunt kwamen. Boeken, cd's, sjaals, kettingen, snuisterijen, speelgoed en zelfs een radio en dvd-speler. Werkelijk te veel om op te noemen.

En dan al dat heerlijke gebak, zelfs de volgende dag konden we daarvan en van de courgettesoep genieten.

Wie weet iets om erin te houden voor een ander project of we verzinnen gewoon iets nieuws dat de kas kan spekken.

In ieder geval: iedereen hartelijk bedankt!

Willemia van Brussel

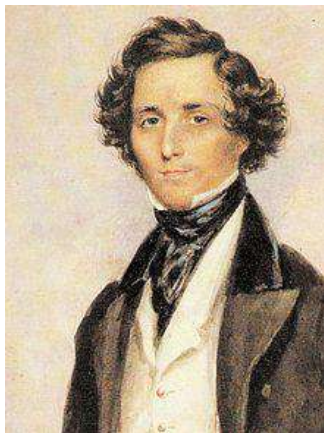
Felix Mendelssohn Bartholdy en zijn Psalm 42

Over Mendelssohn

Felix Mendelssohns grootvader Mozes Mendelssohn was een Joodse geleerde, die zijn hele jonge leven had geleefd tussen religieuze Joden zoals hijzelf. Hij kwam in 1743 naar Berlijn om zijn religieuze studies te vervolgen, maar al snel las hij meer dan de Talmoed. Hij dook ook in de wereldlijke boeken. Hoewel het in die tijd voor Joden ongebruikelijk was, kwam hij ook in contact met wereldlijke geleerden en de wereldlijke cultuur. Bij zijn dood was hij de belichaming van de Joodse Verlichting, die tot aan de Franse revolutie zou duren. Toch wilde hij zich niet losmaken van het Judaïsme en voedde hij zijn kinderen Joods-gelovig op. En als hij bij zijn vriend, de dichter en toneelschrijver Gotthold Lessing ging dineren, nam hij zijn eigen koosjere voedsel mee.

Desondanks volgde zoon Abraham, de vader van Felix, een andere koers. Hij werd een welgestelde bankier, die zich verenigde met de culturele elite en aristocratie van Berlijn. In 1816 liet hij zijn kinderen dopen in de Lutherse kerk. Felix was toen 7 jaar oud. Abraham zelf en zijn vrouw Lea lieten zich in 1822 ook dopen. Daarbij voegde Abraham de niet-Joodse naam Bartholdy toe aan de naam Mendelssohn, om zo een beslissende breuk met de tradities van zijn vader Mozes aan te geven.

Het muzikale talent van Felix was al zichtbaar in zijn vroege jeugd. Als pianist, dirigent, componist en organisator werd hij een van de meest briljante figuren in het muzikale leven in de eerste helft van de 19^e eeuw. Zijn composities waren elegant en helder, zijn melodieën hadden vaak een opzweepende bewegelijkheid. Als gevolg van de dood van zijn zuster Fanny stortte hij in en stierf een paar maanden later op 4 november 1847 in Leipzig.

Het protestantisme en de teksten uit de bijbel namen een belangrijke plaats in binnen het ouderlijke gezin van Felix. De teksten inspireerden hem tot vele religieuze werken en tot zijn grote oratoria Paulus en Elias. Hij had veel ervaring met vocale werken en koren. Zelf was hij als jonge man lid geweest van een koorschool, de Berliner Singakademie, waar hij in 1843 zelf directeur werd. En nadat hij in 1823 of '24 de partituur van Bachs Mattheus Passion van zijn grootmoeder cadeau had gekregen, zorgde hij ervoor dat dit werk in 1829 voor het eerst sinds het overlijden van Bach in 1750 weer werd uitgevoerd.

Over psalm 42

Uit bovenstaande wordt duidelijk, dat de geestelijke muziek in Felix Mendelssohns totale werk een belangrijke plaats inneemt. Al met al schreef hij meer dan 50 religieuze werken. Naast allerlei andere religieuze teksten waren ook de psalmen tijdens zijn hele loopbaan een grote inspiratiebron. Hij schreef vijf grote psalmcantates (over de psalmen 42, 95, 98, 114 en 115), en daarnaast in één opus (78) drie kleinschalige psalmzettingen (psalm 2, 22 en 43).

Psalm 42 oefende altijd een bijzondere aantrekkingskracht uit op de componisten van de Romantiek, zowel vanwege zijn rijke poëzie als vanwege zijn emotionele breedte en diepte. De tekst staat vol met scherpe contrasten die de geestelijke aanvechtingen de psalmist uitbeelden.

Ook op Felix miste deze psalm zijn uitwerking niet. De tekst inspireerde hem tot wat hij zelf beschouwde als zijn beste religieuze werk: Zijn Psalm 42 "Wie der Hirsch schreit nach frischem Wasser" Opus 42. Hij componeerde deze psalmcantate in 1837-1838. Tijdens zijn huwelijksreis in het Zwarte Woud in 1837 met Cécile Jeanrenaud, schreef hij voor haar drie delen van deze cantate. De vier andere delen voegde hij toe in 1838.

In deze Psalm wordt de dichter heen en weer geworpen tussen hoop en vrees. Dat heeft Mendelssohn kennelijk aangesproken, want die tweestrijd komt heel sterk tot uiting in het Quintetto (No. 6). Dit gedeelte werd door Mendelssohn en zijn tijdgenoten terecht beschouwd als het hart van de compositie.

Het Quintetto begint met de geruststellende zekerheid van Psalm 42: 9 door vier mannenstemmen. Prachtig hoe Mendelssohn dat rustige vertrouwen in de muziek tot uitdrukking heeft gebracht. Maar dan volgt de bewegelijke sopraansolo door de strijd van de verzen 7 en 10b er tegenover te stellen. Tweemaal volgt nu een gedeelte waarin het mannenkwartet vasthoudt aan de zekerheid, maar beide keren halverwege doorkruist door de twijfels bij de sopraan. Daarna zingen sopraan en mannen tegen elkaar in als in een tweestrijd tussen hoop en vrees. Tenslotte eindigen ze toch samen in harmonie in de afsluitende maten van het Quintetto, waarbij de sopraan "Mein Gott" zingt en tegelijkertijd de mannen "zu ihm." Of je nu meer vertrouwt of meer vreest, de uitkomst is toch alleen bij God te vinden.

Heel apart is ook Mendelssohns besluit om aan de tekst van Psalm 42 twee andere psalmteksten toe te voegen, namelijk Psalm 106: 48a en 115: 18. De muziek over deze teksten bestaat uit 151 van de 197 maten van het laatste deel van de Psalm. Driekwart van dit gedeelte heeft woorden die niet in de psalm zelf staan! Samengevoegd luiden deze woorden in het Nederlands: "Geloofd zij de Here, de God Israëls, van nu aan tot in eeuwigheid."

Deze toevoeging sluit echter aan bij de praktijk van de synagoge, om een ritus of een hymne af te sluiten met een lofprijzing, zoals het ook de gewoonte was in de katholieke kerk om bij de getijdengebeden de Gregoriaanse psalmen af te sluiten met een lofprijzing op de heilige Drie-eenheid, het Gloria Patri (Ere zij de Vader en de Zoon en de Heilige Geest). Ook in de Anglicaanse en protestantse kerken kwam en komt dit gebruik wel voor. Wellicht heeft Mendelssohn zich zowel bij het Joodse als bij het christelijke gebruik willen aansluiten. En omdat de Joodse psalmdichter geen christen was, zou je kunnen denken dat Mendelssohn hier niet de lofprijzing op de Drie-eenheid heeft willen gebruiken, maar het neutralere "Preis sei dem Herrn."

Coen Reemer

Bericht van uw koormeester

Het is al een tijdje geleden dat ik aan mijn schouder ben geopereerd, en wel op 24 augustus j.l. Waarom ben ik geholpen? Nu, het zat zo, in de afgelopen jaren heb ik behoorlijk zwaar werk verzet met als resultaat dat een pees in mijn rechterschouder was afgescheurd. Dat kon gerepareerd worden volgens de orthopeed de heer Van Noord (Spaarneziekenhuis Hoofddorp) en ik had 70% kans op een goede afloop. Dus ben ik de deal aangegaan.

Als ik dit schrijf is het 5 december en ben ik nog steeds aan het revalideren en volgens zeggen ben ik er nog wel een paar maandjes mee zoet, maar volgens mij komt het allemaal weer goed. Dus de komende tijd zal het werk in het Brandpunt met z'n allen moeten worden opgelost en daar heb ik het volste vertrouwen in.

Ik wens een ieder fijne feestdagen en een gezond 2019.

Uw koormeester Jan Wesdorp

Gelezen in MAX magazine:

Uit onderzoek van de European Choral Association blijkt dat Nederland ruim 1,7 miljoen actieve koorzangers heeft, zowel amateurs als professionals. 23 procent van de Nederlanders zingt en 10,7 procent van onze landgenoten doet dit met anderen in ensembles en koren.

Nederland behoort daarmee tot de landen met de grootste korendichtheid ter wereld. Oostenrijk is koploper: daar is 11 procent van de bevolking koorzanger. De koorsector is veruit de grootste kunstensector van ons land. Zingen vormt een grotere vrijetijdsbesteding dan bijvoorbeeld voetbal dat door 1,2 miljoen mensen wordt beoefend.

*Eén ster maakt de lucht minder dreigend
Eén kaars maakt de nacht minder zwart
Eén hand maakt de weg minder
    eenzaam
Eén stem maakt de dag minder stil.*

*Eén vonk kan begin van nieuw vuur zijn
Eén noot het begin van een lied
Eén kind het begin van een toekomst
Eén woord het begin van 't verhaal*

Kerst woordzoeker

Onderstaande woordzoeker heeft Rob voor u gevonden!

Y	E	O	D	W	G	Z	K	W	Y	H	E	R	B	E	R	G	O	U	D	
R	X	S	D	Y	Q	G	X	X	Q	G	G	J	U	A	R	K	Y	Y	Y	
D	Q	N	K	E	L	I	S	A	B	E	T	H	C	Y	Q	L	F	I	L	
Y	U	U	H	O	I	E	Z	E	L	P	G	P	O	A	H	C	S	A	J	
A	I	H	E	D	N	Q	N	J	F	H	S	C	R	Y	M	R	C	Q	E	
J	R	W	R	W	B	K	J	O	H	A	N	N	E	S	W	M	L	C	Z	
J	I	Q	D	A	K	A	M	E	L	E	N	H	J	H	B	C	B	A	U	
L	N	C	E	U	X	B	W	E	W	H	G	S	N	Q	Z	P	I	S	S	
T	I	U	R	G	R	P	J	L	I	S	W	T	X	H	A	T	N	P	V	
A	U	C	S	S	U	G	P	P	P	J	T	G	T	Q	K	C	G	G	A	I
U	S	J	X	S	S	M	E	S	Z	E	A	Z	K	G	H	E	D	R	H	
G	N	V	F	T	C	E	Q	I	E	R	B	R	U	B	A	O	M	Y	U	
K	K	K	W	U	H	N	E	M	N	Q	R	W	S	Y	R	C	X	E	S	
Q	R	M	A	S	A	G	M	E	E	W	I	C	N	W	I	H	A	J	R	
T	I	A	J	C	P	E	I	O	N	N	E	Q	G	L	A	G	N	D	F	
J	B	R	O	X	E	L	R	N	G	H	L	O	C	F	S	Q	N	U	S	
B	B	I	Z	A	N	E	R	D	Z	B	A	L	T	H	A	S	A	R	R	
E	E	A	E	V	R	N	E	N	D	A	A	T	T	Z	B	T	O	A	D	
M	X	L	F	C	T	S	R	P	W	M	V	F	V	R	F	A	J	Y	Z	
M	E	L	C	H	I	O	R	M	W	I	E	R	O	O	K	L	T	I	V	

Anna,
Augustus,
Balthasar,
Caspar,
Elisabeth,
engelen,
ezel,
Gabriël,
goud,
herberg,
herders,
Jezus,
Johannes,
Jozef,
kamelen,
kribbe,
Maria,
Melchior,
mirre, os,
Quirinius,
schapen,
Simeon,
stal, ster,
wierook,
wizen,
Zacharias

KOFFIEROOSTER CANTAMUS

20 dec.
T. Wagenaar
H. Penninga

27 dec. en 3 jan.
Geen repetitie
(ijsvrij)

10 januari
W. Huizing
D. de Blaey

17 januari
A. Ooms
M. Massaro

24 januari
R. Stellingwerf
I. Poelsma

31 januari
A. Ooms
R. de Koker

7 februari
G. Vervloed
T. Wagenaar

14 februari
N. van Essen
H. Penninga

21 februari
M. Kromhout
G. Groenewoud

28 februari
C. de Vries
W. Huizing

7 maart
D. de Blaey
A. Ooms

14 maart
M. Massaro
R. Stellingwerf

Allereerst heel veel dank aan Welmoet, Ineke en Marijke dat zij onze schenkersclub willen versterken. Welkom in de club.

Allemaal bedankt dat jullie meewerken om het koffie- en thee schenken zo goed mogelijk te laten verlopen in de pauze. Vraag (opdracht) aan de koorleden om als je je kopje/glas leeg hebt dit even terug te brengen zodat er opgeruimd kan worden voordat de pauze voorbij is en we allemaal weer kunnen zingen. Dank alvast hier voor.

Als je een keer niet kunt schenken, wil je dan onderling ruilen en anders even contact met mij opnemen. Ook voor een traktatie kun je mij bellen om zo een dubbele traktatie te voorkomen. Niemand is natuurlijk verplicht te trakteren.

Bedankt voor jullie medewerking!

Agatha

Het bestuur van Cantamus:

♪ Voorzitter:
Annelies Vaessen
tel. (023) 5612982

♪ Tweede voorzitter:
Lidy van der Lichte
tel. (023) 5653824

♪ Secretaris:
Anneke Harlaar
tel. (023) 5625584

♪ Penningmeester:
Carla Kwant
tel. (023) 5575237

♪ Muziekcommissaris:
Hans en Hanny Rumkorf

♪ **Bestuurslid en webmaster:**

Rob Veltkamp
tel. (023) 5313895

♪ **Bestuurslid en koormeester:**

Jan Wesdorp
tel. 06-55178440

♪ **Dirigent:** Una Cintiņa

➤ **Afmeldingen doorgeven aan:**

Sopranen: Riek Pieters, tel. 023-5650922

Ria Schering, tel. 023-5615421

Alten: Ella Koole, tel. (023) 5634953 of 06-46967332

Sonja van Zanten, tel. (023) 5640837 of 06-23498761

Bassen en tenoren: Joop Allijn, tel. (023) 5616996

➤ **Muziekcommissie:**

Hans en Hanny Rumkorf, Lydia Veltkamp,
Hanny Penninga, Joop Allijn, Cees Boon

➤ **Repertoirecommissie:**

Una Cintiņa, Hans en Hanny Rumkorf,
Lydia Veltkamp, Tiny Ignacio, Ella Koole, Marina Clausing

- **Advertenties:**
Agatha Ooms, tel. (023) 5551319
- **Bank:**
Rabobank Hoofddorp
IBAN nummer: NL 80 RABO 0324 5181 29
[\(voor indienen declaraties zie penningmeester\)](#)
- **DoReMi:**
Redactie: Lidy van der Lichte
Redactieadres: IJweg 1107A, 2133 MH Hoofddorp
✉ doremi@cantamus.nl
- **Kleding:**
Anneke Harlaar, tel. (023) 5625584
- **Koffie, trakteren, enz.**
Vindt u het gezellig om eens te trakteren? Doen.....!!!
Maar bel eerst even onze koffie-coördinator, misschien kwam er nog iemand op het idee.
- **Koffie-coördinator:** Agatha Ooms, tel. (023) 5551319
✉ hooge.werf@kpnmail.nl
- **Koffie- en theebonnen:**
Elke eerste donderdag van de maand bij Ria de Koker.
- **Website** www.cantamus.nl

Contributie per 1 januari 2018

<i>contributie per</i>	<i>maand</i>	<i>kwartaal</i>	<i>½ jaar</i>	<i>jaar</i>
<i>per persoon</i>	15,00	45,00	87,75	171,00
<i>per echtpaar</i>	27,00	81,00	158,00	308,00